

«Тасдиқ мекунам»:

Ректори Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода, доктори илмҳои филологӣ, профессор Гулназарзода Ж.Б.

« 19 » _____ 2026



ХУЛОСАИ

ДОНИШГОҶИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ЗАБОНҶОИ ХОРИҶИИ ТОҶИКИСТОН БА НОМИ СОТИМ УЛУҶЗОДА

Диссертатсияи Қаюмзода Сафармоҳ Чумъахон дар мавзӯи “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожагони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ дар кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷумаи факултети тарҷумонии забони англисии Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода иҷро шудааст.

Дар ҷараёни омода намудани диссертатсия Қаюмзода Сафармоҳ Чумъахон унвонҷӯи кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷумаи Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода ба шумор мерафт.

Довталаби дараҷаи илмӣ Қаюмзода Сафармоҳ Чумъахон соли 2003 ба факултети забонҳои романи-германи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни дохил шуда, соли 2008 донишгоҳи мазкурро бо дипломи дараҷаи мутахассис аз рӯйи ихтисоси омӯзгори забони немисӣ ва англисӣ хатм намудааст.

Номбурда бо фармоиши ректори Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода (ҳоло Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода) аз 19-уми апрели соли 2021 №64-4д ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷума қабул карда шудааст.

Мавзуи рисолаи номзади Қаюмзода Сафармоҳ Ҷумъахон “Таҳлили линговокултурологии калима ва истилоҳоти соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ” дар Шурои олимони Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода (ҳоло Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода) аз 31-уми марти соли 2021, таҳти №8/3-7 тасдиқ гардидааст.

Мавриди зикр аст, ки дар ҷаласаи муҳокимаи ниҳоии диссертатсия дар кафедра мавзӯ бо назардошти пурра ба анҷом расидан аз шакли “Таҳлили линговокултурологии калима ва истилоҳоти соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ” ба “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожагони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)” иваз карда шуд.

Роҳбари илмии Қаюмзода Сафармоҳ Ҷумъахон доктори илмҳои филологӣ, профессор, мудири кафедраи забони тоҷикӣ ва фарҳанги муоширати Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода Абдуллоева Гулрухсор Зиёдуллоевна мебошад. Қаюмзода Сафармоҳ Ҷумъахон имтиҳонҳои минимуми номзадиро аз фанни таърих ва фалсафаи илм бо баҳои 4 (хуб) аз 14.06.2024, аз фанни забони хориҷӣ (англисӣ) бо баҳои 5 (аъло) аз 25.12.2024. ва аз фанни забоншиносии муқоисавӣ – таърихӣ, типологӣ ва қиёсӣ бо баҳои 5 (аъло) аз 28.01.2025. бомуваффақият супоридааст.

Диссертатсияи Қаюмзода Сафармоҳ Ҷумъахон дар ҷаласаи муштаракӣ кафедраҳои забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷума ва забонҳои романӣ-германи Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода аз 16.01.2026, таҳти №6/1 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудихо ба зинаи навбатии Ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзуи “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожагони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи

забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)”
чунин хулоса қабул карда шуд:

Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ бо шиносномаи ихтисос ва муҳтавои диссертатсия. Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур ба рамзи ихтисоси тасдиқнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ мувофиқат мекунад.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника, технология дар ҷумҳурӣ. Мавзӯи диссертатсия ба “Самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025”, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми сентябри соли 2020, №503 тасдиқ шудааст, мутобиқат дорад. Илова бар ин, ба маводди диссертатсия зимни пажӯҳиши мавзӯ ва масъалаҳои гуногуни забоншиносии муқоисавӣ ва маърифатӣ, фарҳангӣ, грамматикаи муқоисавӣ ва грамматикаи назариявӣ метавон таъя кард. Масъалаҳои дар рисола баррасишуда дар якҷанд самт қобили татбиқанд: Хулоса ва натиҷаҳои ба даст овардаи муаллифро ҳангоми таълифи китобу дастурҳои забоншиносии фарҳангӣ, забоншиносии муқоисавӣ, луғатшиносӣ ва луғатнигорӣ мавриди истифода қарор додан мумкин аст. Дар чараҳои таълими фанни забоншиносии фарҳангӣ дар макотиби олии, ки ҷузъи муҳимми барномаи таҳсилоти филологӣ маҳсуб меёбад, таҳқиқоти мазкур роҳнамои хуб буда метавонад. Дар таҳияи курсҳои махсус (лексияҳо) дар мавзӯҳои “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожаҳои соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ” ва “Методологияи луғатшиносӣ” низ метавонанд аз хулосаҳои диссертатсия баҳраманд гарданд.

Мутобиқати теъдод ва мазмуни интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он. Мазмуни интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он мутобиқат мекунад. Ҳаҷми диссертатсия, коркарди нуктаҳои асосии таҳқиқ дар шакли мақолаҳои илмӣ ва натиҷагириву хулосабарорихое, ки дар заминаи

сарчашмаҳои таҳқиқшуда муайян карда шудаанд, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқро собит менамоянд. Муҳтавои асосии диссертатсия дар маърузаву гузоришҳо, конференсия ва семинарҳои ҳамасолаи илмиву назариявии ҳайати профессорон ва устодони кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷумаи Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода мавриди муҳокима ва баррасӣ қарор гирифтааст.

Саҳми докталаб дар иҷрои таҳқиқи диссертатсионӣ. Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмиро дараҷаи дарки масъалаҳои дар диссертатсия баррасишуда, натиҷаҳо ва хулосаҳои асосии қор, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшуда ва мустақилона ифода шудани нуктаи назари ӯ нисбат ба мавзӯи таҳқиқ таъйид мекунад. Саҳми фардии муаллиф дар ғирдоварӣ ва таҳқиқи маводди зарурӣ роҷеъ ба вожағони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ ва дар ин замина бо далелҳои муътамад муайян намудани мавқеи ин ғурӯҳи вожагон дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ мушаххас мешавад.

Диссертатсияи Қаюмзода Сафармоҳ Чумъахон “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожағони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ мувофиқат мекунад.

Мавзӯи диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои илмии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ мутобиқат менамояд:

- Бандҳои 31-35-37-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст.

Диссертатсияи Қаюмзода Сафармоҳ Чумъахон дар мавзӯи “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожағони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз

нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)” аз муқаддима, се боб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқи диссертатсионӣ 15 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ дар феҳристи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон воридбуда, интишор гардидааст, ки ҳаҷми умумии онҳо 6,81 ҷузъи чопиро ташкил медиҳад.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

I. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд:

1. Қаюмова С.Ҷ. Таҳлили муқоисавии номи дарахтони мевадор дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ҷ. Қаюмова // Паёми Донишкадаи забонҳо. Силсилаи илмҳои филологӣ, педагогӣ, таърих. – Душанбе, 2021. – № 4 (44). – С. 56-65.

2. Абдуллоева Г.З., Қаюмова С.Ҷ. Таҳлили лингвофарҳангии калимаву истилоҳоти ифодакунандаи номгӯи дарахтони бемева дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / Г.З. Абдуллоева, С.Ҷ. Қаюмова // Паёми Донишкадаи забонҳо. Силсилаи илмҳои филологӣ, педагогӣ, таърих – Душанбе, 2022. – № 3 (47). – С. 33- 40.

3. Қаюмова С.Ҷ. Андешае чанд перомуни номгузории гулҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ҷ. Қаюмова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2023. – № 5. – С. 89-97.

4. Абдуллоева Г.З., Қаюмова С.Ҷ. Таҳлили лингвофарҳангии синонимҳои ифодакунандаи соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / Г.З. Абдуллоева, С.Ҷ. Қаюмова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2023. – № 10. – С. 69-77.

5. Абдуллоева Г.З., Қаюмова С.Ч. Назаре ба калимаву истилоҳоти маросими Вайнахтен (тавлиди Исои Масех) [Матн] / Г.З. Абдуллоева, С.Ч. Қаюмова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2024. – № 2. – С. 36-44.

6. Абдуллоева Г.З., Қаюмова С.Ч. Ҷанбаҳои лингвокултурологии калимаи сермаъноии соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / Г.З. Абдуллоева, С.Ч. Қаюмова // Паёми Донишқадаи забонҳо. Силсилаи илмҳои филологӣ, педагогӣ, таърих. – Душанбе, 2024. – № 4 (56). – С. 10-19.

II. Мақолаҳо ва фишурдаи интишороти муаллиф дар маҷмуаҳо ва нашрияҳои дигари илмӣ:

1. Қаюмова С.Ч. Таҳлили лингвофарҳангии растаниҳои ороишӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ч. Қаюмова // Маводди конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои мубрами забоншиносӣ, тарҷума ва методикаи таълими забонҳои хориҷӣ дар мактабҳои олии». – Душанбе, 2023. – С. 94-97.

2. Қаюмова С.Ч. Сайри таърихии калимаи "боғ" дар забонҳои тоҷикӣ ва немисӣ [Матн] / С.Ч. Қаюмова // Маводди конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Забони миллат – бақои миллат». – Душанбе, 2023. – С. 115-120.

3. Қаюмова С.Ч. Таҳлили лингвофарҳангии истилоҳоти "дарахт" дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ч. Қаюмова // Маводди конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои тарҷума ва тарҷумашиносии тоҷик: вазъият ва дурнамо». – Душанбе, 2023. – С. 181-189.

4. Қаюмова С.Ч. Ҷанбаҳои лингвокултурологии вожагони ифодакунандаи ном ва ранги гулҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ч. Қаюмова // Маводди конференсияи байналмилалӣ илмӣ- амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои мубрами забоншиносӣ муқоисавӣ забонҳои аврупоӣ ва омӯзиши он дар шароити муосир». – Душанбе, 2024. – С. 247-252.

5. Қаюмова С.Ч. Хусусиятҳои забоншиносӣ фарҳангии растаниҳои ороишӣ ва гулҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ч. Қаюмова //

Маводди конференсияи илмӣ амалии ҷумҳуриявӣ таҳти унвони «Забони тоҷикӣ дар арсаи паёмадҳои нав». – Душанбе, 2024. – С. 280-286.

6. Қаюмова С.Ҷ. Назаре ба омӯзиши масъалаҳои лингвокултурология (забоншиносии фарҳангӣ) [Матн] / С.Ҷ. Қаюмова // Маводди конференсияи байналмилалӣ «Масъалаҳои мубрами забоншиносӣ, тарҷумашиносӣ ва усулҳои таълими забонҳои хориҷӣ дар замони муосир». – Душанбе, 2024. – С. 205-208.

7. Қаюмова С.Ҷ. Ҷанбаҳои лингвофарҳангии антонимҳои ифодакунандаи соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ҷ. Қаюмова // Маводди конференсияи байналмилалӣ «Масъалаҳои мубрами тарҷумашиносӣ назария ва методҳои таҳқиқи «тарҷуманопазирӣ». – Душанбе, 2024. – С. 10-14.

8. Қаюмова С.Ҷ. Мавқеи калимаҳои омонимии соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ [Матн] / С.Ҷ. Қаюмова // Маводди конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Аҳаммияти омӯзиши забонҳои романӣ-германӣ дар раванди ҷаҳонишавӣ ва вазъи омӯзиши онҳо дар Тоҷикистон». – Душанбе, 2025. – С. 257-262.

9. Қаюмова С.Ҷ. Назари муҳаққиқон роҷеъ ба ҷанбаҳои лингвокултурологии калимаву истилоҳоти ифодакунандаи номгӯи дарахтони бемева [Матн] / С.Ҷ. Қаюмова // Маводди конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалии «Робиндранат такур ва мақоми ӯ дар густариши равобити адабии шарқу ғарб». – Душанбе, 2025. – С. 137-144.

Ҷаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Қаюмзода Сафармоҳ Ҷумъахон дар мавзӯи “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожагони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ кори таҳқиқии анҷомёфта ҳисобида шавад.

2. Диссертатсияи Қаюмзода Сафармоҳ Чумъахон дар мавзӯи “Таҳлили луғавӣ-маъноии вожагони соҳаи боғдорӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ аз нигоҳи забоншиносии фарҳангӣ (дар мисоли дарахтони мевадор, бемева ва гулҳо)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2.14. Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ бо назардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда барои ҳимоя дар шурои диссертатсионии дахлдор тавсия дода шавад.

Хулоса дар ҷаласаи муштаракӣ кафедраҳои забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷума ва забонҳои романӣ-германи Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода аз 16.01.2026, №6/1 қабул гардидааст.

Дар ҷаласа иштирок доштанд: 14 нафар

Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор 14 нафар, зид – нест, бетараф – нест.

Раиси ҷаласа:

Мудирӣ кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷумаи факултети тарҷумонии забони англисии Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода доктори илмҳои филологӣ, профессор

Соҳибназарзода Ҳавасмоҳ
Тилло

Мудирӣ кафедраи забонҳои романӣ-германи факултети забонҳои Аврупои Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода

Давлатзода Муслим
Сайбурҳон

Котиби ҷаласа:

Доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи тарҷумаи Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода

Маҳмудзода Миҷғонаи
Абдулваҳоб

Имзоҳои Ҳ.Т. Соҳибназарзода, М.С. Давлатзода ва М.А. Маҳмудзодаро тасдиқ менамоем:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДБЗХТ ба номи С.Улуғзода



Юсупова Бибиҷон
Ғаниҷонова